

19. (א) תחילתם של סעיפים 3(ה), 9(ז) ו-9א(ג) (1) לפקודת מס הכנסה, כנוסחם בסעיף 15(2), (3) ו-4 לחוק זה, ביום תחילתו של סעיף 23(ב) (1) לחוק קופות גמל, כנוסחו בסעיף 5(2) לתיקון מס' 5 לחוק קופות גמל, כאמור בסעיף 10 לתיקון האמור.
(ב) הוראות פרק זה לא יחולו על עצמאי שביום תחילתו של חוק זה מלאו לו 55 שנים.

פרק ג': פיצויי פיטורים

20. בחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963¹⁴ (בפרק זה – חוק פיצויי פיטורים) –
(1) במקום סעיף 14 יבוא:

"תשלום לקופת גמל לקצבה במקום פיצויי פיטורים
14. (א) תשלום למרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה יבוא במקום פיצויי פיטורים, אלא אם כן נקבע אחרת בחוזה עבודה בין העובד למעסיק או בהסכם קיבוצי או הסדר קיבוצי החל עליהם.
(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) –

(1) היה שיעור התשלום למרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה נמוך מ-8.33% משכר העבודה המובא בחשבון לעניין חישוב פיצויי פיטורים לפי חוק זה (בפסקה זו – תקרת ההפקדה לפיצויים), יבוא התשלום לקופת הגמל כאמור במקום פיצויי פיטורים רק בעד החלק היחסי של התשלום מתוך תקרת ההפקדה לפיצויים;

דבריו הסבר

הגמל של העובד אם סיום עבודתו אינו מזכה בפיצויי פיטורים לפי חוק פיצויי פיטורים (לדוגמה מצב שבו העובד התפטר מעבודתו) ונקבע כך בהסכם. למשיכת כספי הפיצויים על ידי המעסיק השלכות משמעותיות על הקצבה שתיוותר בידי העובד לאחר פרישתו לקצבה, והיא עתידה לצמצם אותה בשיעור של עד 40%.

לאור האמור, מוצע לקבוע בחוק פיצויי פיטורים כי כספי הפיצויים אשר הופקדו לקופת גמל לקצבה בעד העובד, יהיו שייכים לעובד, והמעסיק לא יהיה רשאי למשוך אותם חזרה, אלא במקרים שבהם נשללה זכאותו של העובד לפיצויי פיטורים לפי סעיפים 16 או 17 לחוק פיצויי פיטורים. כמו כן, מוצע לקבוע שכספי הפיצויים שהפקיד מעסיק לקופת גמל לקצבה יבואו במקום פיצויי פיטורים שהעובד יהיה זכאי להם, אלא אם כן נקבע אחרת בהסכם שבין העובד למעסיק. לאור האמור, מעסיק לא יוכל להתנות העסקת עובד בחתימה על הסכם שבו הוא מוותר על כספי הפיצויים שהופקדו לקופתו.

בהתאם לתיקון זה, ככלל, עובד יהיה זכאי למלוא החיסכון אשר נצבר בקופתו, והוא יוכל ליהנות מכספים אלה במועד פרישתו. כמו כן, שיוך כספי הפיצויים לעובד, גם במקרה שבו עזב את מקום עבודתו מרצון, תמנע מצב שבו העובד יימנע מלעבור לעבודה אחרת בשל החשש לאבד חלק ניכר מכספי החיסכון שלו. גמישות זו, במעבר עובדים, חיונית לעובד ולשוק התעסוקה בכללותו.

סעיף 19 מוצע לקבוע את תחילתם של סעיפים 3(ה) ו-9(ז) לפקודת מס הכנסה, כנוסחם המוצע בסעיף 15(2) ו-3(3) להצעת החוק, ואת תחילתו של סעיף 9א(ג) (1) לפקודה האמורה, כתיקונו בסעיף 15(4) להצעת החוק, ליום תחילתו של סעיף 23(ב) (1) לחוק קופות גמל, כנוסחו בתיקון מס' 5 לחוק קופות גמל, קרי היום שבו ייכנסו לתוקף תקנות לפי הסעיף האמור (ראו סעיף 10 לתיקון מס' 5 האמור).

פרק ג' – כללי

בפרק זה מוצעים תיקונים בחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963 (בפרק זה – חוק פיצויי פיטורים). בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ד-2005 (בפרק זה – חוק קופות גמל), ובפקודת מס הכנסה, הכול כפי שפורט להלן.

סעיפים החיסכון הפנסיוני של עובדים שכירים מורכב משלושה רכיבים שונים: הפרשות עובד, 20, 21 ו-23 לתגמולים, הפרשות מעסיק לתגמולים כללי והפרשות מעסיק לפיצויי פיטורים.

נכון להיום, במקרים רבים הבעלות על הכספים שהופרשו על ידי מעסיק למרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה בעד עובדו, אינה של העובד. כך למשל, מעסיק רשאי למשוך חזרה את כספי הפיצויים שהפקיד לקופת

¹⁴ ס"ח התשכ"ג, עמ' 136; התשע"ו, עמ' 610.

(2) היה התשלום למרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה רק בעד חלק משכר העבודה המובא בחשבון לעניין חישוב פיצויי פיטורים, יבוא התשלום לקופת הגמל כאמור במקום פיצויי פיטורים רק בעד חלק שכר העבודה כאמור;

(3) היה התשלום למרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה רק בעד חלק מהתקופה שבה הועסק העובד אצל המעסיק, יבוא התשלום לקופת הגמל כאמור במקום פיצויי פיטורים רק בעד חלק התקופה כאמור.

(ג) בסעיף זה –

“חוק קופות גמל” – חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס”ה-2005¹⁵;

“מרכיב הפיצויים” – כהגדרתו בחוק קופות גמל¹⁶;

(2) בסעיף 26(א), בפסקה (1), לפני “אינם ניתנים להחזרה” יבוא “יהיו שייכים לעובד והם, אחרי “או לעיקול” יבוא “אלא אם כן התקיימו נסיבות המצדיקות שלילת זכותו של העובד לפיצויי פיטורים או לחלקם לפי סעיפים 16 או 17 והמעסיק מסר לקופת הגמל הודעה בהתאם להוראות סעיף 23(א)(3) או (א1), לפי העניין, לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס”ה-2005” והסיפה החל במילים “הוראה זו לא תחול” – תימחק.

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף 20(2) להצעת החוק מוצע לתקן את סעיף 26 לחוק פיצויי פיטורים ולקבוע כי כספים שהפריש מעסיק למרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה יהיו שייכים לעובד, כאשר החריג לכך יהיה רק במקרה שבו התקיימו נסיבות המצדיקות שלילת זכותו של העובד לפיצויי פיטורים או לחלקם, לפי סעיפים 16 או 17 לחוק פיצויי פיטורים ובלבד שהמעסיק מסר לקופת הגמל הודעה בהתאם להוראות סעיף 23(א)(3) או (א1), לפי העניין, לחוק קופות גמל כנוסחו המוצע בסעיף 21 (ר’ דברי ההסבר לסעיף 21).

סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים כנוסחו היום, קובע כדלקמן:

“14. תשלום לקופת תגמולים, לקרן פנסיה או לקרן כינוא באלה, לא יבוא במקום פיצויי פיטורים אלא אם נקבע כך בהסכם הקיבוצי החל על המעסיק והעובד ובמידה שנקבע, או אם תשלום כאמור אושר על ידי שר העבודה ובמידה שאושר”

משמעות הקביעה שבסעיף 14 האמור היא שהפקדות המעסיק לפיצויי פיטורים לאורך שנות העבודה של העובד יבואו במקום חובתו לפיצויי פיטורים במועד סיום ההעסקה.

ההתניה שקבע שר העבודה לכך היא, בין השאר, שכספי הפיצויים שהופקדו יהיו שייכים לעובד בכל מקרה, גם אם התפטרה עובד שלא נקבע כאמור לגבי הסכומים המופקדים בעבורו, לא יבואו סכומים אלה במקום פיצויי

בנוסף, נכון להיום קיימים חשבונות רבים בקופות הגמל שלגביהם הזכאות לכספי פיצויים אינה ידועה. בעיה זו נוצרה במהלך השנים כאשר מעסיקים לא דרשו את כספי הפיצויים ולא הודיעו לחברות המנהלות של קופות הגמל על זכאות העובד לכספי הפיצויים. בשל חלוק הזמן מתקשים לעתים עובדים להשיג ממעסיקיהם בעבר אישור על זכאותם לכספים ועל כן והכספים נותרים בלא שימוש בקופת הגמל. לאור האמור, מוצע לתקן את חוק קופות גמל ולהגביל את המועדים שעד אליהם ראשי מעסיק למשוך את הכספים כאמור.

לסעיפים 20 ו-23

סעיף 26 לחוק פיצויי פיטורים קובע, בין השאר, כי סכומים שהופקדו למרכיב הפיצויים בקופת גמל של עובד אינם ניתנים להחזרה, להעברה לשעבוד או לעיקול. הוראה זו לא חלה על סכום שהופקד בעד עובד שבינתיים חדל לעבוד בנסיבות שאינן מזכות אותו בפיצויי פיטורים, אלא אם כן הסכום מיועד גם לביטוח קצבה, ולא נקבע בהסכם קיבוצי או בהסכם אחר שהוא ניתן להחזרה או להעברה.

במצב דברים זה, מעסיק ראשי למשוך חזרה את כספי הפיצויים שהפקיד לקופת הגמל של העובד אם סיום עבודתו אינו מזכה אותו בפיצויי פיטורים לפי חוק פיצויי פיטורים (לדוגמה שמצב שבו העובד התפטר מעבודתו) ונקבע כך בהסכם. בכך כאמור, יש כדי לצמצם את קצבתו הפנסיונית של העובד בשיעור של עד 40%, דבר אשר יפגע משמעותית בהכנסתו בתקופת הגמלאות.

¹⁵ ס”ח התשס”ה, עמ’ 889.

(1) בסעיף קטן (א), בפסקה (3), במקום הסיפה החל במילים "בכפוף להוראות סעיף 26" יבוא "אם התקיימו נסיבות המצדיקות שלילת זכותו של העמית-שכיר לפיצויי פיטורים או לחלקם לפי סעיפים 16 או 17 לחוק פיצויי פיטורים, ובלבד שלא יאוחר מתום שלושה חודשים ממועד סיום יחסי העבודה עם העמית-שכיר, מסר המעסיק לקופת הגמל הודעה כי מתנהל לגבי העובד הליך לקביעת קיומן של נסיבות המצדיקות פיטורים בלא פיצויים או בפיצויים חלקיים לפי הסעיפים האמורים, וצירף להודעתו מסמך או אישור המעיד על קיומו של הליך כאמור";

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע לקבוע בסעיף 23 להצעת החוק, סייג לתחולת התיקון לסעיף 14 המוצע בסעיף 20(1) לעיל, כך שהתיקון לא יחול לגבי תשלום למרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה שנקבעו לגביו בהסכם קיבוצי, בהסדר קיבוצי או בחוזה עבודה, לפני מועד תחילתו של החוק המוצע, כי התשלום לא יבוא במקום פיצויי פיטורים וכי התשלום לא יהיה ניתן להחזרה, להעברה לשעבוד או לעיקול.

סייג זה נועד למנוע פגיעה בעובדים אשר בהסכם קיבוצי, הסדר קיבוצי או חוזה העבודה שלהם נקבע, לפני תחילתו של החוק המוצע, כי הסכומים המופקדים בעבורם למרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה לא יהיו ניתנים להחזרה, להעברה, לשעבוד או לעיקול על ידי המעסיק אך גם נקבע לגביהם כי התשלום לא יבוא במקום פיצויי פיטורים כך שבמקרה של פיטורים המעסיק יהיה חייב לשלם את פיצויי הפיטורים בהתאם לשכר האחרון של העובד בניכוי הסכומים שהופקדו.

סעיף 21 לפסקה (1)

בהמשך לאמור לעיל, מוצע לתקן את סעיף 23 לחוק קופות גמל שעניינו משיכה והעברה של כספים מקופות גמל, ולקבוע בסעיף 23(א)(3) לחוק קופות גמל בנוסחו המוצע, כי כספים שהפקיד מעסיק לעובד בקופת גמל אישית לפיצויים או במרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה יהיו ניתנים למשיכה בידי המעסיק רק אם נשללה זכותו של העמית-שכיר לפיצויי פיטורים או חלקם לפי סעיפים 16 או 17 לחוק פיצויי פיטורים.

בנוסף, נכון להיות קיימים חשבונות רבים בקופות הגמל שבהם הזכאות לכספי פיצויים אינה ידועה. בעיה זו נוצרה במהלך השנים כאשר מעסיקים לא דרשו את כספי הפיצויים ולא הודיעו לחברות המנהלות של קופות הגמל על זכאות העובד לכספי הפיצויים. כתוצאה מכך, נדרשים העובדים בבואם לבצע משיכה של כספי הפיצויים (הן בקצבה והן כחון) להשיג ממעסיקהם הקודמים אישור על זכאותם לכספים. לעתים השגת אישור זה מורכבת שכן יחסי העבודה הסתיימו לפני תקופה ארוכה ולא תמיד ניתן לאתר את המעסיק או לקבל ממנו תשובות. במצב דברים זה חלק גדול מהעובדים אינם מממשים את זכאותם לכספים, והכספים נותרים בלא שימוש בקופת הגמל. לאור האמור, מוצע להגביל את המועדים שעד אליהם ראשי מעסיק למשוך את הכספים בהתאם לסעיף 23(א)(3) האמור.

הפיטורים, ובמקרה של פיטורים המעסיק יהיה חייב לשלם את מלוא פיצויי הפיטורים בהתאם לשכר האחרון של העובד בניכוי סכומים שכבר הופקדו. מן הצד השני וכל עוד נקבע כך בהסכם, יהיה רשאי המעסיק למשוך את הסכומים שהפקיד לקופת הגמל של העובד במקרה שבו העובד התפטר או בכל מקרה אחר שנקבע לגביו בהסכם, בהסדר או בחוזה עבודה.

מאחר שהתיקון המוצע בסעיף 26 לחוק פיצויי פיטורים, כאמור לעיל, מיטיב עם העובד, מוצע בסעיף 20(1) להצעת החוק ליצור איוון אל מול אינטרס המעסיק ולהפוך את ברירת המחלף הקבועה בסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים כך שכספי הפיצויים שהפקיד מעסיק לקופת גמל לקצבה יבואו במקום פיצויי פיטורים שהעובד יהיה זכאי להם, אלא אם כן נקבע אחרת בחוזה עבודה בין העובד למעסיק או בהסכם קיבוצי או הסדר קיבוצי החל עליהם.

לאור האמור, מעסיק לא יוכל להתנות העסקת עובד בחתימה על הסכם שבו הוא מוותר על כספי הפיצויים שהופקדו לקופתו.

במסגרת התיקון לסעיף 14 כאמור, מוצע להבהיר כי במקרה של הפקדה למרכיב הפיצויים בשיעור הנמוך מ-8.33% משכר העבודה המובא בחשבון לעניין חישוב פיצויי פיטורים לפי חוק זה (בסעיף זה – תקרת ההפקדה לפיצויים), יבוא התשלום לקופת הגמל כאמור במקום פיצויי פיטורים רק בעד החלק היחסי של התשלום מתוך תקרת ההפקדה לפיצויים.

כמו כן, במקרים של הפקדה רק בעד חלק משכר העבודה המובא בחשבון לעניין חישוב פיצויי פיטורים או בעד חלק מהתקופה שבה הועסק העובד אצל המעסיק, יבוא התשלום לקופת הגמל כאמור במקום פיצויי פיטורים רק בעד חלק השכר כאמור או חלק התקופה כאמור, לפי העניין.

יובהר כי אין בהסדר המוצע כדי למנוע עריכת הסדרים המיטיבים עם העובד, כדוגמת הסדר שלפיו הסכומים המופקדים בעבורו למרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה לא יהיו ניתנים להחזרה, להעברה, לשעבוד או לעיקול על ידי המעסיק וכן לא יבואו במקום פיצויי פיטורים, כך שבמקרה של פיטורים המעסיק יהיה חייב לשלם את פיצויי הפיטורים בהתאם לשכר האחרון של העובד.

"(א) על אף האמור בסעיף קטן (א)(3) ובכל דין, כספים שהפקיד מעסיק של עמית-שכיר בעדו בקופת גמל אישית לפיצויים או במרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה, עד יום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017) יהיו ניתנים למשיכה בידי המעסיק רק בהתקיים המפורט להלן, לפי העניין:

(1) אם יחסי העבודה הסתיימו עד יום ב' בטבת התשע"ז (31 בדצמבר 2016) – המעסיק מסר הודעה כאמור בסעיף קטן (א)(3) בתוך שנתיים ממועד סיום יחסי העבודה או עד יום י"ד בטבת התשע"ח (1 בינואר 2018), לפי המאוחר מביניהם;

(2) אם יחסי העבודה הסתיימו ביום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017) או לאחריו – המעסיק מסר הודעה כאמור בסעיף קטן (א)(3) בתוך שלושה חודשים ממועד סיום יחסי העבודה או עד יום י"ד בטבת התשע"ח (1 בינואר 2018), לפי המאוחר מביניהם."

תיקון פקודת מס הכנסה – 22. בפקודת מס הכנסה –

(1) בסעיף 3, בסעיף קטן (ה3) –

דבריו הסבר

ולחיסכון לטווח זמן בינוני. כך למשל, קיימת תקרה להטבת המס להפקדות העובד לתגמולים, להפקדות המעסיק לתגמולים ולהפקדות המעסיק לקרן השתלמות.

מוצע לקבוע בפקודת מס הכנסה תקרה לגבי מתן הטבת המס בשל הפקדת מעסיק לפיצויי פיטורים, כך שעובדים אשר השכר המבוטח שלהם גבוה משלוש פעמים השכר הממוצע במשק, קרי כ-29,100 שקלים חדשים נכון לחודש אוגוסט 2016, ישלמו מס הכנסה על הפקדת המעסיק לפיצויי פיטורים בעד שכר מבוטח שעולה על התקרה האמורה, בהתאם לשיעור המס השולי שלהם. יצוין, כי לרוב, השכר המבוטח, קרי השכר שממנו מפריש המעסיק לביטוח פנסיוני, מהווה רק כ-80% משכרו של העובד. משכך, יושפעו מהפחתת התקרה האמורה בעיקר עובדים שלהם הכנסה העולה על 36,000 שקלים חדשים, יתרה מזו, יודגש כי המס יופחת מהשכר נטו של העובד ולא מכספי החיסכון שהופקדו בעבורו לחיסכון פנסיוני. עוד מוצע לקבוע כי כספי הפיצויים אשר יופקדו לקופה והם מעל התקרה האמורה, יסווגו כתשלומים פטורים.

תקרה זו תפחית את הטבת המס רק ל-5% מהשכירים בעלי השכר הגבוה ביותר, וזאת רק לגבי רכיב השכר המבוטח העולה על שלוש פעמים השכר הממוצע במשק, יובהר כי אין בצעד זה שינוי בנוגע לפטור ממס הניתן על משיכת כספי הפיצויים בטרם תקופת הגמלאות. עוד יובהר כי על כספים שהופקדו לקרן ותיקה – קרן פנסיה אשר נסגרה להצטרפות עמיתים חדשים ב-1995, לא יחול המיסוי האמור.

נכון להיום, סיום יחסי עבודה יוצר אירוע מס שבעקבותיו נערכת התחשבות עם העובד באופן אוטומטי אלא אם כן הודיע העובד באופן אקטיבי כי הוא משאיר את הכספים בקופה לצורך קבלת קצבה בהמשך. ברירת מחדל זו מובילה לכך שקופות הגמל נדרשות למסות את העובד

לפי המוצע, כדי שיוכל מעסיק למשוך כספים שהפקיד לעובד בקופת גמל אישית לפיצויים או במרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה לפי סעיף זה, היינו מקום שבו התקיימו נסיבות המצדיקות שלילה של זכותו של העמית-שכיר לפיצויי פיטורים לפי סעיפים 16 או 17 לחוק פיצויי פיטורים, יהיה עליו למסור לקופת הגמל, במועד שלא יאוחר מתום שלושה חודשים ממועד סיום יחסי העבודה עם העמית-שכיר, הודעה כי מתנהל לגבי העובד הליך לקביעת קיומן של נסיבות המצדיקות פיטורים בלא פיצויים או בפיצויים חלקיים לפי סעיפים 16 או 17 לחוק פיצויי פיטורים, ולצרף להודעתו מסמך או אישור המעיד על קיומו של הליך כאמור.

לפסקה (2)

באשר לסכומים שהופקדו עד יום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017), מוצע לקבוע הוראה ולפיה כספים שהפקיד מעסיק של עמית-שכיר בעדו בקופת גמל אישית לפיצויים או בקופת גמל לקצבה, יהיו ניתנים למשיכה בידי המעסיק, רק אם מסר הודעה כאמור בסעיף קטן (א)(3). במועד כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) אם יחסי העבודה הסתיימו עד יום ב' בטבת התשע"ז (31 בדצמבר 2016) – בתוך שנתיים ממועד סיום יחסי העבודה או עד יום י"ד בטבת התשע"ח (1 בינואר 2018), לפי המאוחר מביניהם;

(2) אם יחסי העבודה הסתיימו ביום ג' בטבת התשע"ז (31 בדצמבר 2016) או לאחריו – בתוך שלושה חודשים ממועד סיום יחסי העבודה או עד יום י"ד בטבת התשע"ח (1 בינואר 2018).

סעיף 22 נכון להיום, ניתנת לעובד הטבת מס במועד כללי הפקדת פיצויי הפיטורים, בלא כל תקרה. הטבה זו עומדת בניגוד לתקרות הקיימות בכל אפיקי החיסכון על כלל הסכומים המופקדים לחיסכון פנסיוני

"(א1) (א) סכומים ששילמו כל מעסיקיו של עובד, בעבור, לקופות גמל לקצבה, על חשבון מרכיב הפיצויים, העולים על השיעור להפקדה לפיצויים כשהוא מוכפל במשכורתו של העובד או בתקרת הפיצויים, לפי הסכום הנמוך מביניהם, יראו אותם כהכנסת עבודה של העובד, במועד שבו שולמו לקופות הגמל, סכומים ששולמו כאמור לקופות הגמל, אשר אינם עולים על השיעור להפקדה לפיצויים כשהוא מוכפל כאמור יראו אותם כהכנסה של העובד, במועד שקיבל אותם.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) רישה, סכומים ששילמו כל מעסיקיו של עובד, בעבור, לקרן ותיקה, העולים על השיעור להפקדה לפיצויים כשהוא מוכפל בתקרת הפיצויים, יראו אותם כהכנסה של העובד, במועד שקיבל אותם.

(ב1) סכומים ששילמו כל מעסיקיו של עובד, בעבור, לקופות גמל לקצבה על חשבון השלמה לפיצויים, העולים על תקרת ההשלמה לפיצויים, יראו אותם כהכנסת עבודה של העובד, במועד שבו שולמו לקופות הגמל; סכומים ששולמו כאמור לקופות הגמל, אשר אינם עולים על תקרת ההשלמה לפיצויים, יראו אותם כהכנסה של העובד, במועד שקיבל אותם;"

(ב) בפסקה (2) -

(א) אחרי ההגדרה "השיעור להפקדה" יבוא:

"שיעור ההפקדה לפיצויים" - שיעור ההפקדה המרבי לפיצויים או שיעור ההפקדה לפיצויים בפועל, לפי הנמוך מביניהם;

"שיעור ההפקדה המרבי לפיצויים" - השיעור הקבוע לפי סעיף 22 לחוק הפיקוח על קופות גמל להפקדה על חשבון מרכיב הפיצויים;

ד ב ר י ה ס ב ר

בשנת מס מסוימת, העולים על התקרה האמורה, כהכנסת עבודה חייבת במס, במועד שבו שולמו לקופות הגמל. כמו כן, מוצע לקבוע כי יראו בסכומים ששולמו כאמור אשר אינם עולים על התקרה, כהכנסה של העובד במועד שקיבל אותם בהתאם להוראות הדין ערב התיקון.

מוצע לקבוע כי התקרה השנתית להפקדה לפיצויים תעמוד על שיעור ההפקדה הקבוע לפי סעיף 22 לחוק קופות גמל או השיעור ממשכורתו של העובד שאותו הפקיד בפועל המעסיק למרכיב הפיצויים בקופת הגמל לקצבה, לפי הנמוך מביניהם, כשהוא מוכפל במשכורתו של העובד או בסכום השווה לשלוש פעמים השכר הממוצע במשך בחודש, לפי הנמוך מביניהם.

על אף האמור בעוד שככלל מוצע לקבוע שיראו כספים שהופקדו בעד עובד מעבר לתקרה כהכנסת עבודה של העובד במועד ההפקדה לקופת הגמל ולא במועד קבלתם מהקופה כקצבה או כמענק, מוצע לקבוע כי לגבי קרן פנסיה ותיקה יראו גם סכומים שהפקיד מעסיק מעבר לתקרה כהכנסה רק במועד שבו העובד קיבל אותם מקופת

על כספי הפיצויים, אף אם הם נשארים בקופה והעובד לא מבצע משיכה בפועל. כדי להשלים את ההסדרה המוצעת כאמור, מוצע לשנות את ברירת המחדל כאמור לגבי עובדים שעומדים לזכותם במרכיב פיצויים בקופת גמל לקצבה סכומים שהפקיד אותו מעסיק בעבורם, אשר אינם עולים על 360,000 שקלים חדשים, כך שסיום יחסי העבודה לא יוביל לאירוע מס אלא אם כן ביקש העובד אחרת.

לפסקה (1)

ביום, במועד הפקדת פיצויי פיטורים לחיסכון פנסיוני של עובד, נהנה העובד מהטבת מס בלא כל תקרה. הטבת מס כאמור שאינה מוגבלת בתקרה היא חריגה ביחס לתקרות הקיימות בכל אפיקי החיסכון הפנסיוני או בחסכוניות אחרים לטווחי זמן קצרים יותר.

מוצע לקבוע כי הפקדת מעסיק לפיצויי פיטורים בעבור עובד, תזכה את העובד בהטבת מס עד לתקרה כמפורט להלן. כך יראו סכומים ששילמו כל מעסיקיו של עובד לקופות גמל לקצבה על חשבון מרכיב הפיצויים

"שיעור ההפקדה לפיצויים בפועל" – השיעור ממשכורתו של העובד שאותו הפקיד המעסיק, בעבור העובד, בקופת הגמל לקצבה, על חשבון מרכיב הפיצויים;

"שיעור ההשלמה לפיצויים" – ההפרש שבין שיעור ההפקדה המרבי לפיצויים לשיעור ההפקדה לפיצויים בפועל;

"שנות העבודה" – השנים או החלק היחסי מתוכן, שבהם היה העובד מועסק;

"מרכיב הפיצויים" – כמשמעותו לפי סעיף 21 לחוק הפיקוח על קופות גמל";

(ב) אחרי ההגדרה "סכום התקרה" יבוא:

"סכומים צבורים החייבים במס" – סכומים שנצברו במרכיב הפיצויים של עובד בקופת גמל לקצבה, אף אם נמשכו בידי העובד, אשר רואים אותם לפי סעיף 3(ה3)(א1) או (ב1) כהכנסה של העובד, במועד שקיבל אותם";

(ג) אחרי ההגדרה "תקרת הכנסה מזכה" יבוא:

"תקרת השלמה לפיצויים" – הסכום הנמוך מבין הסכומים האלה:

(1) הגבוה מבין אלה:

(א) הסכום המתקבל מהכפלת משכורת אחרונה בשנות העבודה אצל אותו מעסיק, בניכוי סכומים צבורים החייבים במס ששולמו בידי אותו מעסיק בעד שנות העבודה כאמור;

(ב) הסכום המתקבל מהכפלת משכורת אחרונה בחודשי העבודה או בחלק היחסי מתוכם, שבהם היה העובד מועסק אצל אותו מעסיק, כשהוא מוכפל בשיעור ההשלמה לפיצויים;

(2) הסכום המתקבל מהכפלת תקרת הפיצויים בשנות העבודה

אצל אותו מעסיק, בניכוי סכומים צבורים החייבים במס ששולמו בידי כל מעסיקיו של העובד, בעד שנות העבודה כאמור;

"תקרת פיצויים" – סכום השווה לשלוש פעמים השכר הממוצע במשק בחודש";

ד ב ר י ה ס ב ר

אינם עולים על התקרה, כהכנסה של העובד במועד שקיבל אותם.

לעניין זה מוצע לקבוע, כי תקרת ההשלמה לפיצויים תהיה לפי הסכום הנמוך מבין שני הסכומים שלהלן:

(1) הסכום המתקבל מהכפלת משכורתו האחרונה של העובד במספר שנות העבודה או חלקן אצל המעסיק, בניכוי סכומים החייבים במס ששולמו בידי אותו מעסיק בעד שנות העבודה אצלו, עד לתקרה שנקבעה לעניין זה בהתחשב בכל הסכומים ששולמו בעבור העובד על ידי כל מעסיקיו בתקופה הרלוונטית;

הגמל כקצבה או כמענק, בהתאם להוראות הדין הנהוגות ערב התיקון. יובהר כי לעניין זה יובאו בחשבון רק סכומים ששולמו כל מעסיקיו של עובד בעבורו לקרן ותיקה, ולא לקרן אחרת.

באופן דומה, מוצע לקבוע תקרה לגבי הטבת המס בשל הפקדת מעסיק על חשבון השלמה לפיצויי פיטורים, היינו סכום חריפעי שמפקיד מעסיק לקופת גמל בעבור עובד לשם השלמת פיצויי הפיטורים שהוא חב בהם בשל שנות עבודה קודמות. המטרה שעומדת בבסיס קביעת התקרה היא שלא למסות את העובד על הפקדות חריפעמיות גדולות, המתרחשות פעמים רבות במועד סיום יחסי העבודה, אלא אם כן הפקדה זו עוברת את התקרות האמורות. עם זאת, מוצע לראות סכומים כאמור אשר

(א) אחרי פסקת משנה (א) יבוא:

”(א1) סכומים שראו אותם כהכנסת עבודה של העובד במועד שבו שולמו לקופת גמל לקצבה, לפי סעיף 3(ה3)(א1) או (ב1), אשר התקבלו כמענק הון עקב פרישה, ויחולו הוראות אלה:

(1) על ריבית ורווחים אחרים שמקורם בסכומים האמורים, אשר נמשכו מהקופה בידי העובד או בעקבות פטירתו, יוטל מס בשיעור הקבוע לפי סעיף 125ג(א);

(2) בכל משיכה מהקופה בידי העובד של חלק מהסכומים האמורים יראו כאילו נמשכו גם ריבית ורווחים אחרים כאמור בפסקת משנה (1), בהתאם לחלקם היחסי ביתרה הצבורה;

(3) הסכומים האמורים וכן ריבית ורווחים אחרים שמקורם בסכומים אלה, אשר נמשכו מהקופה בידי המעסיק, יחויבו במס כהכנסה בידי המעסיק וינוכה מהם סכום השווה לסכום המתקבל מהכפלת שיעור המס המרבי לפי סעיף 121 בסכומים שנמשכו;

(4) סכום שנוכה כאמור בפסקת משנה (3) –

(א) יישאר במרכיב הפיצויים בקופת הגמל של העובד;

(ב) יראו אותו כסכום שהופקד בידי העובד במועד שבו נמשכו הסכומים בידי המעסיק;

(ג) יראו אותו כמס שנוכה במקור לפי סעיף 164, על ידי הקופה, מהכספים ששולמו למעסיק”;

(ב) אחרי פסקת משנה (ב) יבוא:

”(ב1) סכומים שראו אותם כהכנסת עבודה של העובד במועד שבו שולמו לקופת גמל לקצבה, לפי סעיף 3(ה3)(א1) או (ב1), אשר התקבלו כמענק הון עקב מוות, וכן ריבית וכל רווח אחר הנובעים מהם”;

ד ב ר י ה ס ב ר

פטור זה לא יחול על ריבית ורווחים אחרים שנצברו על הסכומים האמורים במועד משיכת המענק, ועליהם מוצע להטיל מס בשיעור הקבוע בסעיף 125ג(א) לפקודת מס הכנסה.

במקרים שבהם הכספים נמשכים על ידי המעסיק ולא על ידי העובד, מוצע לקבוע שהסכומים יחויבו במס כהכנסה בידי המעסיק וינוכה מתוכם מס בהתאם לשיעור המס המרבי הקבוע בסעיף 121 לפקודת מס הכנסה. סכום שנוכה כאמור יישאר במרכיב הפיצויים בקופת הגמל של העובד ויראו אותו כסכום שהופקד על ידי העובד במועד שבו נמשכו הסכומים על ידי המעסיק, כמו כן מוצע לקבוע כי סכום שנוכה כאמור יראו בו כמס שנוכה במקור לפי סעיף 164 לפקודת מס הכנסה, על ידי הקופה, מהכספים ששולמו למעסיק.

לפסקת משנה (ב)

מוצע לקבוע שסכומים שראו אותם כהכנסת עבודה של העובד במועד שבו שולמו לקופת גמל לקצבה לפי סעיף

(2) הסכום המתקבל מהכפלת משכורתו האחרונה של העובד במספר חודשי עבודתו או חלק מהם אצל אותו מעסיק, כשהוא מוכפל בהפרש שבין שיעור ההפקדה לפי סעיף 22 לחוק הפיקוח על קופות גמל להפקדה על חשבון מרכיב הפיצויים לשיעור ההפקדה לפיצויים שאותו הפקיד המעסיק בפועל, עד לתקרה שנקבעה לעניין זה בהתחשב בכלל הסכומים ששולמו בעבור העובד על ידי כלל מעסיקיו בתקופה הרלוונטית.

לפסקה (2)

לפסקת משנה (א)

בשל חיובם של חלק מהסכומים המופקדים בקופת גמל לקצבה במס כבר במועד ההפקדה, מוצע לתקן את סעיף 9(א7) לפקודת מס הכנסה ולקבוע שסכומים שראו אותם כהכנסת עבודה של העובד במועד שבו שולמו לקופת גמל לקצבה לפי סעיף 3(ה3)(א1) או (ב1) כנוסחו המוצע, יהיו פטורים ממס במועד משיכת הסכומים כמענק הון עקב פרישה, ובלבד שנמשכו במועד הפרישה או לאחריו.

(ג) אחרי פסקת משנה (ז) יבוא:

"(ז) לענין פסקת משנה (ז), יראו עובד שפרש והסכומים העומדים לזכותו במרכיב הפיצויים בכל קופות הגמל לקצבה בשל עבודתו אצל אותו מעסיק אינם עולים על 360,000 שקלים חדשים, כאילו הודיע למנהל, בעת פרישתו, על רצונו להמשיך ולהשאירם למטרת תשלום קצבה, אלא אם כן הודיע למנהל אחרת:"

(3) בסעיף 9א(א), בהגדרה "תשלומים פטורים" –

(א) בפסקה (1), אחרי פסקת משנה (ב) יבוא:

"(ג) על ידי מעסיקיו של עובד, בעבור העובה, למרכיב הפיצויים, אשר ראו אותם כהכנסת עבודה של העובד במועד שבו שולמו לקופת גמל לקצבה לפי סעיף 3(ה3)(א1) או (ב1);"

(ב) בהגדרות "מרכיב תגמולי העובד" ו"מרכיב תגמולי המעביד", לפני "מרכיב תגמולי העובד" יבוא "מרכיב הפיצויים";

(4) בסעיף 120א, בהגדרה "הנחות סוציאליות", במקום "סכומי הפטור של מענק פרישה או מענק מוות על פי סעיף 9(א7) יבוא "הסכומים הנקובים בסעיף 9(א7)".

23. הוראות סעיף 14 לחוק פיצויי פטורים בנוסחו בסעיף 20(1) לחוק זה, לא יחולו לגבי תשלום למרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה שנקבעו לגביו בהסכם קיבוצי, בהסדר קיבוצי או בחוזה עבודה, לפני מועד תחילתו של חוק זה, שניים אלה:

(1) כי התשלום לא יבוא במקום פיצויי פטורים;

(2) כי התשלום לא יהיה ניתן להחזרה, להעברה לשעבוד או לעיקול.

פרק ג' – סייג לתחולה

ד ב ר י ה ס ב ר

לגביו הכללים הקבועים בסעיף לענין זה ובכלל זה החובה להמציא דוח מעסיק לפי סעיף 9(א7) לפקודה.

לפסקה (3)

בשל הוספת סעיף 3(ה3)(א1) ו-1(ב1) כאמור לעיל, ובשל חיובם של חלק מהסכומים המופקדים בקופת גמל לקצבה במס כבר במועד ההפקדה, מוצע לתקן את סעיף 9א לפקודת מס הכנסה, שעניינו מתן פטור לקצבה המשתלמת מאת מעסיק או קופת גמל, ולקבוע כי סכומים ששולמו על ידי מעסיקיו של עובד, בעבור העובה, למרכיב הפיצויים, אשר ראו אותם כהכנסת עבודה של העובד במועד שבו שולמו לקופת גמל לקצבה לפי סעיף 3(ה3)(א1) או (ב1), יוגדרו כתשלומים פטורים לענין סעיף 9א לפקודה.

הגדרתם של הסכומים האמורים כתשלומים פטורים כאמור, ובכפוף למילוי התנאים הנוספים הקבועים בסעיף 9א לפקודה, מזכה את העובד בפטור ממס על חלק הקצבה הנובע מאותם סכומים, לרבות חלק הקצבה הנובע מריבית ורווחים אחרים שנצברו על סכומים אלה.

3(ה3)(א1) או (ב1) בנוסחו המוצע, אשר התקבלו כמענק הון עקב מוות, וכן ריבית וכל רווח אחר הנובעים מהם שנצברו עד לאירוע הפטירה, יהיו פטורים ממס.

לפסקת משנה (ג)

נכון להיום, בהתאם לסעיף 9(א7)(ז) לפקודת מס הכנסה, סיום יחסי עבודה יוצר אירוע מס שבעקבותיו נערכת התחשבנות עם העובד באופן אוטומטי, אלא אם כן הודיע העובד באופן אקטיבי כי הוא משאיר את הכספים בקופה לצורך קבלת קצבה בהמשך. מוצע לתקן את סעיף 9(א7)(ז) לפקודת מס הכנסה ולקבוע כי עובד שפרש והסכומים העומדים לזכותו במרכיב הפיצויים בכל קופות הגמל לקצבה, בשל עבודתו אצל אותו מעסיק, אינם עולים על 360,000 שקלים חדשים, יראו בו כעובד שהודיע על רצונו להמשיך ולהשאירם למטרת תשלום קצבה, אלא אם כן ביקש אחרת.

יובהר, כי בהתאם להוראות סעיף 9(א7)(ז) לפקודת מס הכנסה עובד רשאי לחזור בו מהודעה כאמור ויחולו